

ด่วนที่สุด

ที่ สน ๐๐๑๘.๑/ว ๓๕๐๐

ศาลากลางจังหวัดสกลนคร

ถนนศูนย์ราชการ สน ๔๗๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๔๒๐๓

ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

จำนวน ๑ ชุด

๒. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๐๐๐๓

ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๑

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมการปกครองแจ้งว่า คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๕ ได้พิจารณาข้อหารือการขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันของคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร แล้วมีความเห็นว่าการใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อตั้งวัดหรือสร้างวัด และมีการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีสภาพเป็นถาวรวัตถุเพื่อใช้ประกอบศาสนกิจ ไม่ใช่การใช้เพื่อประโยชน์ราชการ จึงไม่อาจถอนสภาพที่ดินได้ตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดแต่หากในภายหน้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินดังกล่าว ย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลว่าจะมีการผ่อนปรนหรือไม่ อย่างไร ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ขอให้กรมการปกครอง ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

เพื่อให้การการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จังหวัดจึงขอกำชับนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ในฐานะผู้ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินดังกล่าว ให้ตรวจสอบและดูแลไม่ให้เกิดการบุกรุกหรือครอบครองทำประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการจงใจบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๐๐๐๓ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๑ และขอให้อำเภอแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกันอย่างเคร่งครัด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทร. ๐ ๔๒๗๑ ๑๔๖๑

โทรสาร. ๐ ๔๒๗๑ ๖๖๓๗

(นางสาวจิราภรณ์ เบิกบานดี)

นายอำเภอเมืองสกลนคร รักษาราชการแทน

ปลัดจังหวัดสกลนคร ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๕ ๒๐๓

☒ ชด. 5	ที่ทำการปกครอง
☐ ผ.ค.ม.	เลขที่ 628
☐ กง.	วันที่ ๑๕ ก.พ. ๒๕๖๖
☐ ป.ติ.กร.	เวลา

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๑๕๒

ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๖

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมการปกครองได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๕ ได้พิจารณาข้อหารือการขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันของคณะกรรมการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร แล้วมีความเห็นว่า การใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อตั้งวัดหรือสร้างวัดและมีการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีสภาพเป็นถาวรวัตถุเพื่อใช้ประกอบศาสนกิจ ไม่ใช่การใช้เพื่อประโยชน์ราชการ จึงไม่อาจถอนสภาพที่ดินได้ตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แต่หากในภายหน้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินดังกล่าว ย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลว่าจะมีการผ่อนปรนหรือไม่ อย่างไร ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ขอให้กรมการปกครองดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในการนี้ กรมการปกครองจึงขอให้จังหวัดกำชับนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะผู้ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินดังกล่าว ให้ตรวจสอบและดูแลไม่ให้มีการบุกรุกหรือครอบครองทำประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการจงใจบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๐๐๐๓ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายแมนรัตน์ รัตนสุคนธ์)

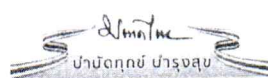
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น

ส่วนระบบการปกครองท้องถิ่น

โทร. ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๘ - ๑๔ ต่อ ๓๐๓

pasd.pab.dopa@gmail.com

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

กรมการปกครอง
เลขที่ 1246
วันที่ 06 ม.ค. 2566
เวลา 11.11

ส่วนราชการ.....กระทรวงมหาดไทย กรมที่ดิน โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๔๑ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๑๐๖

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ ๑๕๒ วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง.....การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน ๑ ม.ค. ๖๖

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/๖๒๙๔ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๕ แจ้งกรมการปกครองดำเนินการ กรณีคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๕ ได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินในความรับผิดชอบที่มีปัญหาการเข้าไปครอบครองหรือใช้ประโยชน์ไปแล้วเสร็จและเกิดความชัดเจนโดยเร็ว หากมีกรณีใดมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการจงใจบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด นั้น

กระทรวงมหาดไทยขอเรียนว่า สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อสร้างวัด ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งกรณีดังกล่าวคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๕ พิจารณาข้อหาหรือการขอตังวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันของคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร แล้วมีความเห็นว่า การใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อตั้งวัดหรือสร้างวัดและมีการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีสภาพเป็นถาวรวัตถุเพื่อใช้ประกอบศาสนกิจ มิใช่เป็นการใช้เพื่อประโยชน์ราชการ ไม่อาจดำเนินการถอนสภาพที่ดินตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้ การจะขอตังวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่หากในภายหน้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับกรณีการขอตังวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันก็ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลในประเด็นดังกล่าวว่าจะมีการผ่อนปรนหรือไม่อย่างไร ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๕ ให้กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินในความรับผิดชอบที่มีปัญหาการเข้าไปครอบครองหรือใช้ประโยชน์ไปแล้วเสร็จ และเกิดความชัดเจนโดยเร็ว หากมีกรณีใดมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการจงใจบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และกระทรวงมหาดไทยได้มีการพิจารณาในการประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๔ ตั้งข้อสังเกตว่า “การจัดตั้งวัดได้มีการดำเนินการไม่ถูกต้องจนไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องด้วยวิธีอื่นได้ จึงจำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติโอนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้แก่วัดเป็นกรณีพิเศษเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องควบคุมดูแลมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายเกิดขึ้น เพราะว่าหากปล่อยให้มีการกระทำที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้นแล้วก็จะแก้ไขได้ยาก นอกจากนี้ปรากฏว่า ได้มีการตั้งสำนักสงฆ์ต่าง ๆ ขึ้นในที่สาธารณะและเขตพื้นที่ป่าสงวนเป็นจำนวนมาก ซึ่งถ้าไม่มีการควบคุมดูแลไว้ตั้งแต่ต้นก็จะเกิดปัญหาทำนองนี้ขึ้นมาอีก จึงขอให้กรมการปกครองได้สั่งการกำกับไปยังจังหวัด และอำเภอ รวมทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยเฉพาะสภาตำบลต่าง ๆ ทั่วประเทศ ให้ช่วยกันกวดขันดูแลในเรื่องนี้ต่อไปด้วย” ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องให้

/สำนักงาน...

สำนักงานการปกครองท้องถิ่น
เลขที่ 30
06 ๑๐ 2566
..... น.
สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น

-๒-

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติสำรวจรวบรวมข้อเท็จจริง และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการที่ได้มีการสร้างวัดในที่ดินสาธารณประโยชน์ พร้อมทั้งวิเคราะห์แนวทางควบคุม และแก้ไขปัญหา ตลอดจนผลกระทบของแต่ละแนวทางเสนอรัฐบาลเพื่อกำหนดนโยบายให้แก้ไขปัญหาหรือแก้ไขกฎหมายต่อไป รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

รายงานการประชุม
คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๑
ครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๕
วันพุธที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมสำนักกฎหมาย สป. ชั้น ๖ อาคารดำรงราชานุสรณ์ กระทรวงมหาดไทย

ผู้มาประชุม

๑. นายสวัสดิ์	ส่งสัมพันธ์	กรรมการ	ทำหน้าที่ประธาน
๒. นายปริญญา	อุดมทรัพย์	กรรมการ	
๓. นายสุพล	ยุติธาดา	กรรมการ	
๔. ศ. (พิเศษ) กมลชัย	รัตนสกาวงศ์	กรรมการ	
๕. ศ. (พิเศษ) ยูวัฒน์	วุฒิเมธี	กรรมการ	
๖. ศ. (พิเศษ) วรรณชัย	บุญบำรุง	กรรมการ	
๗. นายธวัชชัย	ฟักอังกูร	กรรมการ	
๘. นางสาววันฉนนา	บุญนาค	กรรมการ	
๙. นายเอกศักดิ์	ตรีกรุณาสวัสดิ์	กรรมการ	
๑๐. นายยงยุทธ	ชินประเสริฐ	กรรมการ	
(แทน) ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สป.			
๑๑. สิบโท พิชิต	ตู้บรรเทิง	กรรมการและเลขานุการ	
นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย สป.			
๑๒. นางสาวปิยะฉัตร	พรหมพันธุ์	ผู้ช่วยเลขานุการ	
นิติกรชำนาญการ สำนักกฎหมาย สป.			
๑๓. นางสาวจุฑาทิพย์	อินสินธุ์	ผู้ช่วยเลขานุการ	
นิติกรชำนาญการ สำนักกฎหมาย สป.			

ผู้ไม่มาประชุม

๑. นายอรรถเชษฐ์	สัมพันธ์รัตน์	ติตราชการ	
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ด้านบริหาร			
๒. ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย - ว่าง -			
๓. นายพินัย	อนันตพงศ์	ลาการประชุม	

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ว่าที่ร้อยตรี สิทธิธรรม	กุลอารยะสิน	นิติกรปฏิบัติการ สำนักกฎหมาย สป.
๒. นางสาวนริศรา	รุ่งประชาเดช	นิติกรปฏิบัติการ สำนักกฎหมาย สป.
๓. นายศฤงคาร	เสน่หา	นิติกรปฏิบัติการ สำนักกฎหมาย สป.

ผู้แทนกรมการปกครอง

๑. นายวีรรัตน์	ธีรมิตร	ผู้อำนวยการส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อย ๑
๒. นายทัศนพล	ประทีป ณ กลาง	หัวหน้ากลุ่มงานมาตรฐานและระเบียบกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ
๓. นายสุรศักดิ์	คงศาศรี	หัวหน้ากลุ่มงานอาวุธปืนและวัตถุระเบิด ๒
๔. นายสัญญา	แก้วคง	นิติกรชำนาญการ

ผู้แทนกรมที่ดิน

๑. นายขวัญชัย	อรัญเวช	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการที่ดินของรัฐ
๒. นางสาวชนิษฐา	วงศ์สวัสดิ์	ผู้อำนวยการส่วนจัดการที่ดินของรัฐ

ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง

๑. ผศ.ดร.ชัชฌู	อัมพรายนี	ที่ปรึกษาจาก บริษัท ทีแอลวิศวกรรม
๒. นางธนวดี	เทพคเชนทร์	นักผังเมืองชำนาญการ สำนักผังเมืองรวม
๓. นายธีรพล	ไชยบัณฑิต	พนักงานวิศวกรรมโยธา สำนักวิศวกรรมกรรมผังเมือง
๔. นางสาวพรเพ็ญ	ศิริมงคลรัตน์	นิติกรชำนาญการพิเศษ กองนิติการ
๕. นางสาวรุจิราภรณ์	ศรีมูล	พนักงานนิติกร กองนิติการ

ผู้แทนจังหวัดนครปฐม

นางสาวณัฐชานันท์	ชลอเอกนิษฐ์	นักผังเมืองชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๐ น.

เนื่องจากนายอรรถวิชช์ สัมพันธรัตน์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ด้านบริหาร ประธานกรรมการ ตีตราขการ ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ ที่ประชุมจึงมีมติให้นายสวัสดิ์ ส่งสัมพันธ์ กรรมการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม โดยการประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมผ่านระบบวีดิทัศน์ทางไกล (Video Conference) ซึ่งตามพระราชกำหนดว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดว่าในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต้องจัดให้ผู้ร่วมประชุมแสดงตนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนร่วมการประชุม ซึ่งในการประชุมครั้งนี้มีคณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๒ ท่าน คือ (๑) ศ. (พิเศษ) วรรณชัย บุญบำรุง และ (๒) ศ. (พิเศษ) กมลชัย รัตนสกาวงศ์ ซึ่งกรรมการที่ประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้แสดงตนเพื่อให้เป็นไปตามพระราชกำหนดดังกล่าวแล้ว

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ
- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม
รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย
คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๕ วันพุธที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ได้ตรวจพิจารณารายงานการประชุมดังกล่าวแล้ว ไม่มีการแก้ไข

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๕ วันพุธที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

๓.๑ ข้อหารือการตีความสถานะของปิ่นแบลงค์กัน

ผู้แทนกรมการปกครองชี้แจง ดังนี้

๑. กองบังคับการตรวจสอบและวิเคราะห์อาชญากรรมทางเทคโนโลยี

กองบัญชาการตำรวจสืบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (สอท.) ได้มีหนังสือ ที่ ดช ๐๐๓๙.๗๓/๕๑๐ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง สอบถามรายละเอียดปิ่นแบลงค์กัน และเครื่องกระสุนปิ่นแบลงค์กัน จัดเป็นอาวุธปืนหรือสิ่งเทียมอาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ คณะที่ ๑ ได้พิจารณาข้อหารื้อดังกล่าว โดยรับฟังข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนกรมการปกครองแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. ในลำดับแรกกรมการปกครองควรพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ที่มุ่งคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชนให้ได้รับความปลอดภัยจากบรรดาอาวุธทั้งหลาย จึงควรมินโยบายการควบคุมปืนแบบล่งค์กัน โดยพิจารณาจากศักยภาพและอันตรายของปืนแบบล่งค์กันว่า เมื่อนำไปใช้จะเป็นอันตรายมากน้อยเพียงใด มากกว่าที่จะอาศัยการตีความนิยามของปืนแบบล่งค์กัน ว่าเป็นอาวุธปืนหรือสิ่งเทียมอาวุธปืน รวมทั้งต้องให้ความเป็นธรรมกับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับปืนแบบล่งค์กันผู้สุจริตด้วย เนื่องจากเป็นความผิดทางอาญาที่ได้กำหนดอายุความไว้วาย อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนที่ต้องเสี่ยงกับข้อกฎหมายที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบตีความขัดแย้งกัน

๒. กรมการปกครองควรดำเนินการศึกษาข้อมูลและแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการกำหนดมาตรการในการควบคุมและแก้ไขกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาต การนำเข้า การส่งออก การจำหน่าย การมีไว้ในครอบครอง รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายโดยการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นอาวุธปืนหรือสิ่งเทียมอาวุธปืนก็ตาม โดยอาจจัดแบ่งเป็นกลุ่มหรือประเภท ตามแต่ละชนิดและลักษณะของอาวุธ และกำหนดระดับการควบคุม กำหนดความผิดในระดับความเข้มงวดที่แตกต่างลดหลั่นกันลงไป โดยอาจกำหนดนโยบายในการควบคุมและผ่อนปรนไว้ในส่วนของบทเฉพาะกาล

ดังนั้น ในขั้นนี้จึงไม่ควรพิจารณาตีความว่าปืนแบบล่งค์กันเป็นอาวุธปืนหรือสิ่งเทียมอาวุธปืน ตามนิยามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ แต่ควรแก้ไขปรับปรุง และกำหนดมาตรการต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น รวมทั้งควรปรึกษาหารือกันระหว่างหน่วยงานผู้รับผิดชอบและใช้กฎหมายดังกล่าว และมีความเห็นเพิ่มเติมว่าในช่วงนี้ควรชะลอการปรับใช้บังคับพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ กับปืนแบบล่งค์กันไว้ก่อน และเร่งศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ต่อไป ทั้งนี้ ในขณะที่อยู่ระหว่างการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย อาจออกหนังสือสั่งการหรือกำหนดแนวทางตามที่ศาลหรือพนักงานอัยการได้วางแนวปฏิบัติไว้ และบังคับใช้กฎหมายตามหน้าที่และอำนาจซึ่งมีอยู่ตามกฎหมายฉบับปัจจุบันที่กำหนดไว้ในเรื่องการขออนุญาตนำเข้าหรือจำหน่าย

มติที่ประชุม ให้กรมการปกครองรับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๒ ข้อหาหรือการขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ของคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมสภาผู้แทนราษฎร

ผู้แทนกรมที่ดินชี้แจงว่า คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมสภาผู้แทนราษฎร มีหนังสือเรียนปลัดกระทรวงมหาดไทย ขอเข้าพบเพื่อหารือข้อราชการเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ

ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยขอหารือเกี่ยวกับประเด็นการขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ซึ่งมีข้อเท็จจริงดังนี้

๑. กรณีวัดหรือสำนักสงฆ์ที่สร้างและตั้งขึ้นก่อนการประกาศพื้นที่สาธารณประโยชน์ เป็นปัญหาสำคัญ และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องหาแนวทางการแก้ไขในเชิงนโยบาย เนื่องจากวัดหรือสำนักสงฆ์ที่สร้างหรือตั้งขึ้นก่อนมีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๔ บังคับใช้ ไม่ต้องมีเอกสารสิทธิหรือโฉนดที่ดิน ประกอบการขอสร้างและตั้งวัดสามารถสร้างและตั้งเป็นวัดได้โดยอาศัยศรัทธาและการแสดงเจตนารมณ์ยกที่ดินให้เป็นของวัด ต่อมาภายหลังพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้กำหนดให้วัดจะต้องมีเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือมีหนังสือยินยอมให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินก่อน เช่น กรณีการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๓ จึงจะขอสร้างและตั้งวัดได้ ทำให้เกิดปัญหาในการขออนุญาตเอกสารสิทธิหรือโฉนดที่ดินให้แก่วัด เพราะขาดเอกสารหลักฐานยืนยันสิทธิในที่ดิน สมควรที่จะได้หารือกระทรวงมหาดไทยเพื่อแก้ไขปัญหาและกำหนดแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกัน

๒. กรณีประชาชนได้มีความเห็นร่วมกันที่จะสร้างและตั้งวัดในที่ดินสาธารณประโยชน์ บางส่วน โดยไม่มีการเพิกถอนที่สาธารณประโยชน์นั้น แต่เกิดความเห็นแย้งกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลที่ดินสาธารณประโยชน์นำไปสู่การฟ้องร้องดำเนินคดี เช่น กรณีของที่พักสงฆ์บ้านด้ายกู่แก้ว อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย เป็นต้น

๓. ข้อเสนอให้มีการแก้ไขระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ หรือที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติสามารถขอใช้ที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เพื่อจัดตั้งเป็นวัดได้เหมือนกรณีกรมป่าไม้หรือสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื่องจากวัดแม้ไม่ได้เป็นส่วนราชการตามกฎหมาย แต่วัดก็ถือเป็นสมบัติของพระพุทธศาสนาและสมบัติของชาติ ซึ่งไม่ใช่สมบัติของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ควรที่จะได้มีการแก้ไขปัญหาการออกโฉนดที่ดินหรือใบอนุญาตให้ประโยชน์ในที่ดินให้กับที่พักสงฆ์ที่ตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์ที่มีจำนวนมาก แต่ในขณะนี้ยังไม่สามารถตั้งเป็นวัด ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

ข้อกฎหมายและระเบียบ

๑. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

ฯลฯ

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวงทะเลสาบ

ฯลฯ

มาตรา ๑๓๐๕ ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา

๒. ประมวลกฎหมายที่ดิน

๒๔๙๗

มาตรา ๘ บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันได้ตามควรแก่กรณี อำนาจหน้าที่ดังว่านี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ใช้ก็ได้

ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือเป็นที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมือง อาจถูกถอนสภาพหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นหรือนำไปจัดเพื่อประชาชนได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ถ้าทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนจัดหาที่ดินมาให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทนแล้ว การถอนสภาพหรือโอนให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ แต่ถ้าพลเมืองได้เลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือที่ดินนั้นได้เปลี่ยนสภาพไปจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และมีได้ตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใดตามอำนาจกฎหมายอื่นแล้ว การถอนสภาพให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

ฯลฯ

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ ที่ดินของรัฐนั้นถ้ามิได้มีสิทธิครอบครอง หรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ห้ามมิให้บุคคลใด

(๑) เข้าไปยึดถือ ครอบครอง รวมตลอดถึงการก่อสร้างหรือเผาป่า

ฯลฯ

มาตรา ๙/๑ ให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๙ เสียค่าตอบแทนเป็นรายปีให้แก่เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งที่ที่ดินที่ได้รับอนุญาตตั้งอยู่ ยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ ตามวิธีการและอัตราที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น แต่ต้องไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้

ฯลฯ

มาตรา ๑๐๘ ทวิ นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฯลฯ

๓. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

มาตรา ๑๒๒ นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ

ฯลฯ

๔. กฎกระทรวง การสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย และการยุบเลิกวัด การขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา และการยกวัดร้างขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา พ.ศ. ๒๕๕๔

๕. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

๖. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพ การจัดขึ้นทะเบียนและการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐

๗. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาต ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓

๘. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๓๓๑๒ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๗ เรื่อง ชักข้อความเข้าใจวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับทบวงการเมืองหรือส่วนราชการขอใช้ที่ดินของรัฐ เพื่อประโยชน์ในราชการ

๙. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๗๑๑/๑๒๒๗๓ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๙ เรื่อง การตั้งวัดในที่ดินสาธารณประโยชน์

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร ขอเข้าพบปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อหารือข้อราชการเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ในประเด็นการขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันนั้น สืบเนื่องจากมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ กำหนดว่า นายอำเภอและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดและปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การเข้าใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ โดยไม่ได้รับอนุญาตย่อมมีความผิดตามมาตรา ๑๐๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้วางแนวทางปฏิบัติไว้ตามนัยมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ สำหรับการเข้าใช้ที่ดินดังกล่าวเพื่อสร้างวัด แยกพิจารณาได้ ดังนี้

๑. การใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีสภาพเป็นถาวรวัตถุ นั้น จะต้องดำเนินการถอนสภาพที่ดินตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพการจัดขึ้นทะเบียนและการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยผู้ขอจะต้องเป็นทบวงการเมืองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งในกรณีนี้เป็นการใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เป็นที่ตั้งวัด และมีการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีสภาพเป็นถาวรวัตถุเพื่อใช้ประกอบศาสนกิจ จึงไม่ใช่เป็นการใช้เพื่อประโยชน์ในราชการ ไม่อาจดำเนินการถอนสภาพที่ดินตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ดังกล่าวได้ เนื่องจากผู้ขอถอนสภาพจะต้องเป็นทบวงการเมืองและใช้เพื่อประโยชน์ในราชการเท่านั้น แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกราบทูลขอพระราชบัญญัติโอนที่ดินให้แก่วัดตามมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแนวทางปฏิบัติในกรณีดังกล่าวเคยมีการดำเนินการมาแล้ว เช่น กรณีพระราชบัญญัติโอนที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในท้องที่ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ให้แก่วัดโชติได้ พ.ศ. ๒๕๕๖

๒. ส่วนกรณีการขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นการชั่วคราว ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน นั้น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้ผู้ขอต้องเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลสัญชาติไทย และพนักงานเจ้าหน้าที่ (ผู้ว่าราชการจังหวัด) จะอนุญาตในระยะเวลา ๕ ปี (ครบกำหนดสามารถต่ออายุได้คราวละ ๕ ปี) โดยสถานะที่ดินยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

สำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ ซึ่งเป็นการเข้าใช้ลักษณะชั่วคราว แต่เนื่องจากกรณีการตั้งวัดดังกล่าว มีการก่อสร้างเสนาสนะถาวรวัตถุแล้ว หากจะให้หรือถอนก็จะกระทบต่อความเสื่อมใสศรัทธาของ พุทธศาสนิกชนที่นับถือ ส่วนการดำเนินการที่จะให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดำเนินการยกร้าง เพื่อออกพระราชบัญญัติโอนที่ดินให้แก่วัดก็จะใช้เวลานาน ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เห็นควรให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติมอบหมายผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพื้นที่ ยื่นขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัด กำหนดเงื่อนไขขออนุญาตว่า “จะต้องดำเนินการยกร้างพระราชบัญญัติโอนที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินให้แก่วัดให้แล้วเสร็จก่อนครบกำหนดการอนุญาตตามมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน” โดยเทียบเคียงกรณีหน่วยงานราชการขออนุญาตสภาพที่ดินของรัฐเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการ ตามหนังสือ กระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๓๓๑๒ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๗ เรื่อง ชักข้อม ความเข้าใจวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับทบวงการเมือง หรือส่วนราชการขอใช้ที่ดินของรัฐเพื่อประโยชน์ในราชการ

๓. กรณีวัดที่ยังมิได้มีการอนุญาตตั้งวัดให้ถูกต้องตามกฎหมายนั้น เนื่องจากได้มี กฎกระทรวงการก่อสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย และการยุบเลิกวัด การขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา และการยกวัดร้างขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๖ ผู้ใดประสงค์จะสร้างวัดในที่ดินที่มี กรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครอง ให้ยื่นคำขอสร้างวัดต่อผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ในจังหวัดที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ พร้อมด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

(ก) หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินที่จะใช้สร้างวัด และ หนังสือสัญญา ที่ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองที่ดินนั้นได้ทำไว้กับสำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ ซึ่งแสดงเจตนาว่าจะยกที่ดินนั้นให้แก่วัดที่ขออนุญาตสร้าง หรือ

(ข) หนังสืออนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อสร้างวัดจากส่วนราชการหรือหน่วยงาน ของรัฐในกรณีที่ดินที่จะใช้สร้างวัดเป็นที่ดินที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐดูแลรักษา

ดังนั้น หากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งมีภารกิจในการอนุญาตตั้งวัด ตามกฎหมาย ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐแล้ว วัดก็สามารถนำหลักฐานหนังสืออนุญาตให้ ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐดังกล่าวยื่นประกอบการขออนุญาตตั้งวัดให้ถูกต้องตามกฎหมายได้

๔. เนื่องจากกรณีดังกล่าวกระทรวงมหาดไทยได้เคยแจ้งผลการพิจารณาของ คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ตามหนังสือ กระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๗๑๑/๑๒๒๗๓ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๙ แจ้งกระทรวงศึกษาธิการทราบ สรุปได้ว่า “การขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อสร้างวัดมิใช่เป็นการขอใช้ประโยชน์ในราชการ และ ที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ราษฎรเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกัน แม้มีราษฎรบุกรุกเข้าครอบครองทำประโยชน์ และบางส่วนใช้เป็นที่ตั้งวัดแล้วก็ตาม ที่ดินนั้นก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่ การจะใช้ เป็นที่ตั้งวัดย่อมกระทำไม่ได้” แต่ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แทนกระทรวงศึกษาธิการแล้ว จึงเห็นควรเสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของ กระทรวงมหาดไทยพิจารณาทบทวนความเห็นดังกล่าวข้างต้นก่อน

ทั้งนี้ ปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ) ได้มีบัญชาให้เสนอข้อหารือ ดังกล่าวเพื่อคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาให้ความเห็นแล้ว

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ คณะที่ ๑ ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าว โดยรับฟังข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนกรมที่ดินแล้วมีความเห็นว่า การขอสร้างและตั้งวัดภายหลัง พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ใช้บังคับแล้ว จะต้องมิเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือ มีหนังสือยินยอมให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินก่อน จึงจะขอสร้างและตั้งวัดได้ ประกอบกับการใช้ที่ดิน สาธารณประโยชน์เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีสภาพเป็นถาวรวัตถุจะต้อง ดำเนินการถอนสภาพที่ดินตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และดำเนินการ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพ การจัดชั้นทะเบียน และการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยผู้ขอจะต้องเป็น ทบวงการเมืองตามประมวลกฎหมายที่ดิน แต่กรณีนี้เป็นการใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อตั้งวัดหรือสร้างวัด และมีการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีสภาพเป็นถาวรวัตถุเพื่อใช้ประกอบศาสนกิจ จึงมิใช่เป็นการใช้ เพื่อประโยชน์ในราชการ จึงไม่อาจดำเนินการถอนสภาพที่ดินตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวล กฎหมายที่ดิน และดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวได้ เนื่องจากผู้ขอถอนสภาพจะต้อง เป็นทบวงการเมืองและใช้เพื่อประโยชน์ในราชการเท่านั้น ดังนั้น การจะขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันได้หรือไม่ นั้น จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมาย กำหนดไว้ แต่หากในภายหน้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับกรณีการขอตั้งวัดหรือสร้างวัด ในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันก็ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล ในประเด็นดังกล่าวว่าจะมีการผ่อนปรนหรือไม่ อย่างไร

มติที่ประชุม ให้กรมที่ดินรับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมาย ของกระทรวงมหาดไทยไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๓ ร่างประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การให้ใช้บังคับผังเมืองรวมชุมชน พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พ.ศ.

ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมืองชี้แจงว่า ได้ดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวม ชุมชนพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในท้องที่ตำบลคลองโยง ตำบลศาลายา ตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอ พุทธมณฑล และตำบลหอมเกร็ด ตำบลทรงคนอง ตำบลบางเตย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยได้ดำเนินการปิดประกาศผังเมืองรวมชุมชน พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พร้อมทั้งประกาศเชิญชวนให้ผู้มีส่วนได้เสีย ไปตรวจดูแผนผัง และ ข้อกำหนดของผังเมืองรวมดังกล่าว โดยได้ปิดประกาศเก้าสิบวันตามขั้นตอนของกฎหมาย และเมื่อครบ กำหนดแล้วปรากฏว่าไม่มีผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำร้อง และได้เสนอคณะกรรมการผังเมืองในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ มีมติรับทราบ และเนื่องจากการวางและจัดทำผังเมืองรวม ชุมชนพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ได้ดำเนินการจัดทำตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งตามบทเฉพาะกาลมาตรา ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้ คณะกรรมการผังเมืองกำหนดการดำเนินการต่อไปสำหรับผังเมืองร่วนั้น โดยคณะกรรมการผังเมืองได้ ประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔ และมีมติที่ประชุมสรุปได้ว่าให้ผังเมืองรวมที่ กรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นผู้วางและจัดทำ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งคณะกรรมการผังเมือง (ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘) ได้ให้ความเห็นชอบแล้วและอยู่ในขั้นตอนการยกร่าง กฎหมายให้ดำเนินการออกเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยเพื่อใช้บังคับต่อไป โดยกรมโยธาธิการและ ผังเมืองได้จัดทำร่างประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การให้ใช้บังคับ ผังเมืองรวมชุมชนพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พ.ศ. เรียบร้อยแล้ว จึงเสนอร่างประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวให้

ปกปิด

ชุดที่..... ของ.....ชุด
ของ.....

รายงานการประเมินกระทรวงมหาดไทย

ครั้งที่ ๑๖๓/๒๕๒๕

เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๒๕

๒. ของประเมินกระทรวงมหาดไทย

นายประจุม

- ๑. พลเอก ประจวบ สุนทรำกร
- ๒. นายสุขุม เภาชัยศิริ
- ๓. นายเจียมวิจิตร พุก
- ๔. นายพิทาก บุญหาสรสาทร
- ๕. นายสุรินทร์ ชัยวาณิช
- ๖. นายสมพร ถิ่นทอง
- ๗. นายเจริญ วิเศษ
- ๘. นายสนั่น วงศ์พิทักษ์
- ๙. นายฉลอง กัญญาณมิตร
- ๑๐. นายหิวัน สุทธิสุวรรณ
- ๑๑. พล.ต.อ.ณรงค์ นพานนท์
- ๑๒. นายศิริ เกวลินสถิตย์
- ๑๓. นายประมวญ จันทรวงศ์
- ๑๔. นายพจน์ กัญญาณมิตร
- ๑๕. นายสมิทธิ รุจิรวงศ์
- ๑๖. นายวันนาค พงษ์
- ๑๗. นายนิยมธิน เกษมทรัพย์
- ๑๘. นายเจริญ สันทรเกียรติ
- ๑๙. นางทวี สุทธิชัย
- ๒๐. นายธวัชชัย เวียงเข้านันท์

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประธาน
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
- ปลัดกระทรวงมหาดไทย
- แทนผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร
- รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (ฝ่ายพัฒนา)
- รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (ฝ่ายความมั่นคง)
- ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนมหาดไทย
- อธิบดีกรมการปกครอง
- แทนอธิบดีกรมการพัฒนารัฐบาล
- อธิบดีกรมตำรวจ
- อธิบดีกรมที่ดิน
- อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์
- อธิบดีกรมโยธาธิการ
- อธิบดีกรมราชทัณฑ์
- อธิบดีกรมแรงงาน
- แทนอธิบดีกรมโยธาธิการ
- ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง
- เลขาธิการเร่งรัดพัฒนาชนบท
- ผู้อำนวยการกระทรวงมหาดไทย

ปกปิด

๐/

ไปโดย
ไปโดย

ปกปิด

รูปที่ ของ . . .

- ๒ -

หน้า ของ . . . ๒๑ . . .

* ๓.๓ ร่างพระราชบัญญัติโอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในท้องที่ตำบลเมืองเคอ
อำเภอเกษตรกรรม จังหวัดนครราชสีมา โอนแก่วัดเมืองเคอ พ.ศ.

กรมที่ดิน เสนอว่า ราษฎร อพยพจากเมืองเคอ อำเภอเกษตรกรรม และจังหวัด
นครราชสีมา ขอขอยกสภาพที่ดินสาธารณประโยชน์ "ท่าเตี๋ยเชียงส้วบ้านเมืองเคอ" บางส่วนในท้องที่
หมู่ที่ ๑ ตำบลเมืองเคอ ซึ่งมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๑๑,๖๐๐ ไร่ โดยทางราชการได้ส่งวงหลวงห้ามไว้
เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๖ และได้ขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๖ ให้แก่วัดเมืองเคอ
เนื่องจากราษฎร เลิกใช้เลี้ยงสัตว์ร่วมกันมาประมาณ ๒๕ ปี เพราะมีราษฎรบุกรุกเข้าครอบครอง
ทำประโยชน์ และบางส่วนได้เป็นที่ตั้งวัดเมืองเคอมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๕ ต่อมากระทรวงมหาดไทย
ได้ประกาศตั้งวัดตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๐๓ ได้รับพระราชทาน
วิสุงคามสีมา และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๘๕ ตอนที่ ๒๐ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔
ปัจจุบันมีเสนาสนะและถาวรวัตถุต่าง ๆ มากมาย

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า ที่ดินท่าเตี๋ยเชียงส้วบ้านเมืองเคอ ราษฎรเลิกใช้
ประโยชน์ร่วมกันแล้ว ปัจจุบันที่ทางด้านใต้เป็นที่ตั้งวัดเมืองเคอ เนื้อที่ประมาณ ๓๔ ไร่ ๒ งาน
๑๘ ตารางวา ราษฎรได้รวมกันสร้างเสนาสนะและถาวรวัตถุไว้ หากที่จะโอนที่ดินเป็นที่สาธารณสมบัติ
ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามเดิมได้ และเพื่อมิให้กระทบกระเทือนต่อสถาบันทางศาสนา
และความสะดวกเรียบร้อยของราษฎรในท้องถิ่น จึงได้ขอพระราชทานโอนที่ดินดังกล่าวให้แก่วัด
เมืองเคอแล้วแต่ยังไม่เรียบร้อย ความเห็นที่ท้ายพระราชบัญญัติ

คณะกรรมการพิจารณาว่า วัตถุประสงค์ของกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า
ที่ดินสาธารณประโยชน์ "ท่าเตี๋ยเชียงส้วบ้านเมืองเคอ" ขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖
ราษฎรเลิกใช้เลี้ยงสัตว์ร่วมกันมาหลายปี และมีราษฎรบุกรุกเข้าไปครอบครองทำประโยชน์ และบางส่วน
ได้เป็นที่ตั้งวัดเมืองเคอตั้งถาวรแล้วก็ตาม แต่ที่ดินดังกล่าวยังคงเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่ การที่
จะโอนเป็นที่ตั้งวัดเมืองเคอย่อมจะกระทำไม่ได้ การที่กรมที่ดินได้มีหนังสือแจ้งให้จังหวัดดำเนินการ โดยให้
สภาตำบลนำมติของสภาตำบลที่ยกมติให้ถอนสภาพ และถือหลักฐานหนังสือของกรมที่ดินที่แจ้งว่าจะดำเนินการ
ขอยกพระราชบัญญัติโอนที่ดินสาธารณประโยชน์แก่วัด เพื่อที่กรมการศาสนาดำเนินการ ขอตั้งวัดตามระเบียบ
ของราชการต่อไป และขอพระราชทานตั้งวัดที่วัดท่าเตี๋ยเชียงส้วบ้านเมืองเคอ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์
กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๕ จะรับรองว่าจะดำเนินการโอนที่ดินสาธารณประโยชน์แก่วัดได้ แต่ในเมื่อกรมการศาสนา

ปกปิด

วัด

จุดที่.....ของ.....
 ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

โดยดำเนินการขุดขังวัดเมืองเตมและเมืองเตมเป็นวัดที่ปลูกถ่ายไปแล้ว การที่จะให้มีการขุดขังวัดเมืองเตมจะกระทำ
 ไปโดยอีกต่อไป ที่ประชุมจึงมีความเห็นว่า เพื่อให้จัดตั้งวัดเมืองเตมไปแต่ ก็ควรจะต้องขุดขังพระราชนัด
 โขนที่คืนแถมนี้ให้แก่วัดเมืองเตมเป็นการเฉพาะกรณี และเนื่องจากราชการสร้างวัดที่ไม่ชอบด้วย
 ข้อ ๑ (๑) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ เล่มที่ ๒๕๑๗ ของทบวงมหาดไทยกระทรวงมหาดไทยที่ออก
 พ.ศ. ๒๕๐๘ เช่นเดียวกับวัดเมืองเตมอีก จึงเสนอเป็นข้อบังคับให้กรมที่ดินและกระทรวงศึกษาธิการทรา
 และปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายในการขุดขังวัดโดยเคร่งครัด และมอบให้กรมที่ดินดำเนินการต่อไปได้

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ในนามของที่ประชุมกระทรวงฯ พิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วจึงขอส่งเสนาว่า เนื่องจากการจัดตั้งวัดดังกล่าว

โดยมีการดำเนินการที่มุ่งประสงค์จะขุดขังพระราชนัดที่คืนแถมไปแต่ไม่สามรถขุดขังในลูกของด้วย
 วิธีอื่นใด จึงจำเป็นต้องกราบทูลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ในนามวัดเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งเรื่อง
 ด้านของนักธรรมรุ่นแรกได้เคยกราบบังคมทูลแล้วว่า เจาหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องควบคุมดูแลให้มีการ
 กระทำที่ขัดต่อกฎหมายเกิดขึ้น เพราะว่าหากปล่อยให้มีการกระทำที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้นแล้วจะยากที่จะแก้ไขได้

และจากนั้น บางกฎหมายในขณะนั้นได้มีการตั้งสำนักสงฆ์ต่าง ๆ ขึ้นในที่คืนแถม
 และเขตพื้นที่บางอันเป็นจำนวนมาก ซึ่งถ้าไม่มีการควบคุมดูแลไว้ตั้งแต่ต้นก็จะเกิดปัญหาต่างของพื้นที่นั้นมาอีก
 ดังนั้น จึงขอให้กรมการปกครองได้ส่งกรมการทะเบียนไปยังจังหวัดและอำเภอ รวมทั้งกันพื้นที่นั้นโดยเฉพาะ
 สถานการณ์ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ให้ช่วยกันควบคุมดูแลในเรื่องนี้ต่อไปด้วย

แต่ที่ประชุมไม่เห็นชอบให้ดำเนินการต่อไปได้

๓.๕ ร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเพิกถอนหรือแก้ไขการออกหนังสือ
แสดงสิทธิในที่ดิน หรือการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับสิ่งหาริมทรัพย์ พ.ศ.

กรมที่ดิน เสนอว่า สืบเนื่องกระทรวงมหาดไทยได้วางระเบียบว่าด้วยการเพิกถอน
 หรือการแก้ไขการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินหรือการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๐๒
 ซึ่งเป็นการวางระเบียบปฏิบัติมานานกว่า ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน สิ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของ
 คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๘ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ มีเจตนารมณ์ในการยกเลิกมาตรา ๒๐ ดังกล่าวแล้ว
 ไปโดยหมายให้ประมวลกฎหมายที่ดินฉบับแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไข

ด่วนที่สุด

กระทรวงมหาดไทย กรมที่ดิน โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๔๔ - ๔๗

มท ๐๕๑๑.๔/๖๒๗๕

๑๗ เมษายน ๒๕๖๕

การเร่งรัดดำเนินการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดิน

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

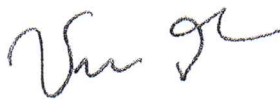
ด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๔ แต่งตั้งคณะกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐจังหวัด (คพร.จังหวัด) โดยมีอำนาจและหน้าที่ในการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินทุกประเภท ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดในฐานะประธานอนุกรรมการรับทราบคำสั่งดังกล่าวแล้ว ประกอบกับกระทรวงมหาดไทยได้รับการประสานงานจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ว่าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๕ เห็นว่า เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินรวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้ กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินในความรับผิดชอบที่มีปัญหาการเข้าไปครอบครองหรือใช้ประโยชน์ไปแล้วเสร็จ และเกิดความชัดเจนโดยเร็ว แล้วรายงานข้อมูลให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อพิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป หากกรณีใดมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการจงใจบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดด้วย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กระทรวงมหาดไทยขอเรียนว่า เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีในการเร่งรัดดำเนินการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดิน จึงขอให้กรมการปกครองในฐานะผู้กำกับดูแลได้กำชับนายอำเภอผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖ เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๑. สืบตรวจตรวจสอบและระมัดระวังอย่าให้มีการบุกรุกที่ดินของรัฐเป็นอันขาด กรณีหากพบเห็นการเข้าไปครอบครองหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐและปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการจงใจบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการตามนโยบายแผนงาน มาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐตามที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) กำหนดโดยเคร่งครัด ถ้าปรากฏว่า การบุกรุกที่ดินของรัฐดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่ของรัฐให้การสนับสนุนช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมด้วย ให้ดำเนินการทางวินัยและคดีอาญาโดยเด็ดขาดทุกรายไป

๒. สํารวจตรวจสอบเรื่องการบุกรุกที่ดินของรัฐที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ว่ามีปัญหาอุปสรรคใดที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐให้ยุติไปได้ ดังเช่น กรณีหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันหรือใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนว่าเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์หรือไม่ หรือไม่ทราบขอบเขต ตำแหน่งที่ตั้ง จำนวนเนื้อที่ที่แน่นอน หรือกรณีมีข้อโต้แย้งสิทธิในที่ดินของบุคคลที่อยู่ในเขตที่ดินของรัฐกับหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐนั้น เป็นต้น ขอให้หน่วยงานดังกล่าวเร่งรัดสรุปข้อเท็จจริง ความเป็นมาทั้งหมด พร้อมทั้งความเห็นเสนอคณะกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐจังหวัด (คพร.จังหวัด) พิจารณาให้เป็นที่ยุติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

(นายทศพรวิทย์ จันทพร)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาการ ปลัดกระทรวง

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

31 มี.ค. 2565

ได้รับแล้ว

09.00

วันที่... เดือน... พ.ศ.....

๒๑ เม.ย. ๒๕๖๕

ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว๐๐๐๖๓

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑) มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง การชักซ้อมแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
๒. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓
๓. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาต ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓
๔. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ดูทราย พ.ศ. ๒๕๕๖
๕. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพ การจัดชั้นทะเบียน และการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐
๖. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑
๗. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๙๒๓๓ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเกี่ยวกับ
ที่ดินสาธารณประโยชน์

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติในการดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ตามระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็นต้องปรับปรุงระเบียบการร้องเรียนในเรื่องการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของกรมการปกครอง กรมที่ดิน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในเรื่องเกี่ยวกับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง การขอถอนสภาพ การดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ และการอนุญาตให้ใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ประเภทต่างๆ ซึ่งสาเหตุเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบตามระเบียบกฎหมายมีความไม่เข้าใจ สับสน ในขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติ

ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบตามระเบียบกฎหมายได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง สอดคล้อง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงมหาดไทย จึงมอบหมายให้กรมการปกครองร่วมกับกรมที่ดิน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จัดทำสรุปขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อให้จังหวัดและอำเภอหรือผู้เกี่ยวข้องถือเป็นแนวทางปฏิบัติใน ๕ เรื่อง ดังนี้

๑. การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กรมที่ดิน (สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่)

/ ๒. การดำเนิน...

๒. การดำเนินการถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน (ที่ดินสาธารณประโยชน์) หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กรมที่ดิน (สำนักงานที่ดินจังหวัด)

๓. การดูแลรักษา การระงับข้อพิพาทหรือการดำเนินคดีเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น/กรมการปกครอง (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ นายอำเภอ)

๔. การดำเนินการขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กรมที่ดิน (สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่)

๕. การขออนุญาตประกอบกิจการอุตสาหกรรมในที่ดินของรัฐ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กรมที่ดิน (สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่)

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อแจ้งผู้เกี่ยวข้องถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายฉัตรชัย พรหมเลิศ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่

โทร. ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๘ - ๑๔ ต่อ ๓๐๖

โทรสาร ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๔

๑. การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน
หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กรมที่ดิน (สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่)

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
๑. นายอำเภอหรือ อปท. ยื่นคำขอต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่	สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่
๒. ตรวจสอบข้อมูล/ออกหมายแจ้งเจ้าของที่ดินข้างเคียงรับรองแนวเขต	สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่
๓. นายอำเภอและอปท. มอบหมายผู้นำทำการรังวัดหรือนำชี้แนวเขต โดยสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่ เป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้านข้อมูลและการรังวัด เช่น ระบุวางแผนที่ ทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์	นายอำเภอร่วมกับ อปท. โดยสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่ เป็นผู้สนับสนุน
๔. เจ้าหน้าที่ออกไปทำการรังวัดสอบสวนพยาน หากมีผู้คัดค้าน ให้ทำแผนที่แสดงการคัดค้านและบันทึกผู้คัดค้านไว้เป็นหลักฐาน	สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่
๕. ประกาศออก น.ส.ล. พร้อมรูปแผนที่ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสาขา ที่ทำการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และบริเวณที่ดินมีกำหนด ๓๐ วัน ถ้าในเขตเทศบาลให้ปิด ณ สำนักงานเทศบาลด้วย	สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่
๖. หากไม่มีการคัดค้าน เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาลงนามยกเว้นในเขต กทม. ให้เสนออธิบดีกรมที่ดินเป็นผู้ลงนาม	สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่ หรือกรมที่ดินแล้วแต่กรณี
๗. หากมีผู้คัดค้าน กรณีไม่มีหลักฐานหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินและไม่ไปใช้สิทธิทางศาลภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คัดค้าน ให้ออก น.ส.ล. ได้ หากผู้คัดค้านไปใช้สิทธิทางศาลให้รอการออก น.ส.ล. เฉพาะส่วนที่คัดค้าน จนกว่าจะได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดของศาล แสดงว่าผู้คัดค้านไม่มีสิทธิในที่ดิน นั้น	สำนักงานที่ดินจังหวัด
๘. หากมีผู้คัดค้าน กรณีมีหลักฐานหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้รอการออก น.ส.ล. เฉพาะส่วนที่คัดค้านไว้ก่อน และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบสิทธิในที่ดินของผู้คัดค้านว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ถ้าปรากฏว่าได้มาโดยชอบ ให้ออก น.ส.ล. และแจ้งผู้คัดค้านทราบภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ทราบผลการตรวจสอบ และถ้าปรากฏว่าได้มาโดยชอบ ให้แจ้งให้ผู้คัดค้านทราบโดยเร็วและระงับการออก น.ส.ล. เฉพาะส่วนนั้น	สำนักงานที่ดินจังหวัด

หมายเหตุ

๑. ระเบียบ กฎหมาย

(๑) มาตรา ๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน

พ.ศ. ๒๕๔๗

(๓) ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๗

(๔) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. หนังสือกรรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๙๒๓๓ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ เรื่อง การชี้และระวางแนวเขตที่สาธารณประโยชน์

๓. การจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์

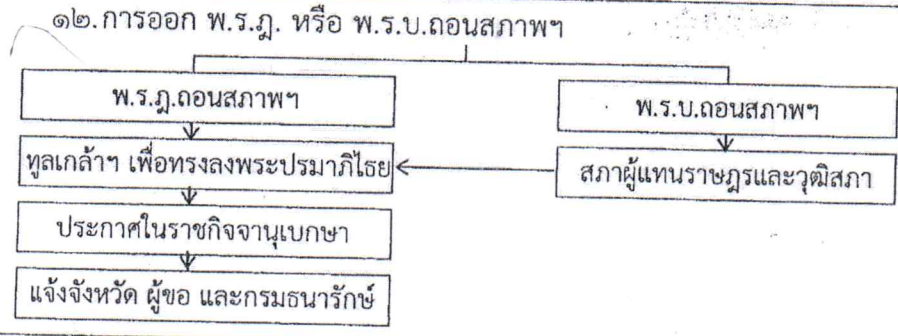
๓.๑ การจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ในกรณียังมิได้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงให้นายอำเภอร่วมกับ อปท. ดำเนินการตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (ตามระเบียบ มท.๖ ข้อ ๑๐)

๓.๒ กรณีที่มีการออก น.ส.ล. แล้ว หากไม่ปรากฏหลักฐานทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการลงรายการให้ครบถ้วน หากรายละเอียดไม่ตรงกันให้เจ้าพนักงานที่ดินแก้ไขให้ตรงตามความเป็นจริง แล้วลงลายมือชื่อตำแหน่ง วัน เดือน ปี กำกับ

โดยให้จัดทำเป็น ๔ ชุด เก็บไว้ที่อำเภอ อปท. สำนักงานที่ดินจังหวัด และกรมที่ดิน โดยให้ อปท. ขอคัดสำเนาทะเบียนเดิมในเขตท้องที่มาเก็บไว้ด้วย (ตามระเบียบ มท.๖ ข้อ ๑๑)

๒. การดำเนินการถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
 ประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน (ที่ดินสาธารณประโยชน์)
 หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กรมที่ดิน (สำนักงานที่ดินจังหวัด)

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
๑. ผู้ขอซึ่งเป็นทบวงการเมืองยื่นเรื่องต่อผู้ว่าราชการจังหวัด (ในเขต กทม. ยื่นต่ออธิบดีกรมที่ดิน) โดยที่ดินจะต้องอยู่ในบริเวณที่กำหนดความเหมาะสมใช้ประโยชน์ในราชการและไม่ขัดกฎหมายผังเมือง	ผู้ขอ/สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือกรมที่ดิน
๒. อำเภอท้องที่ร่วมกับ อปท. สอบสวนประวัติความเป็นมาพร้อมให้ความเห็น	นายอำเภอร่วมกับ อปท.
๓. ผู้ขอประสาน อปท. เพื่อจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของราษฎร	ผู้ขอ/อปท.
๔. การพิจารณาของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อปท.
๕. แจ้งขอความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น สปก.จังหวัด, หน่วยงานป่าไม้พื้นที่, โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด, อำเภอ และ อปท.ท้องที่ เป็นต้น	สำนักงานที่ดินจังหวัด
๖. เสนอคณะกรรมการกำกับการใช้ที่ดินของรัฐประจำจังหวัดพิจารณาให้ความเห็น	สำนักงานที่ดินจังหวัด
๗. สรุปเรื่อง พร้อมความเห็นของจังหวัดส่งให้กรมที่ดินทราบ	สำนักงานที่ดินจังหวัด
๘. ตรวจสอบเรื่องและยกร่าง พ.ร.ฎ./พ.ร.บ.ถอนสภาพ พร้อมรูปแผนที่แนบท้าย เสนอกระทรวงมหาดไทยพิจารณา	กรมที่ดิน
๙. เสนอคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย	สำนักกฎหมาย สป.มท.
๑๐. ส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเข้าคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา	กรมที่ดิน
๑๑. คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบแล้วส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาร่าง พ.ร.ฎ./พ.ร.บ.ถอนสภาพฯ	กรมที่ดิน
๑๒. การออก พ.ร.ฎ. หรือ พ.ร.บ.ถอนสภาพฯ	

หมายเหตุ

๑. ระเบียบ กฎหมาย

๑.๑ มาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

๑.๒ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพ การจัดขึ้นทะเบียน และการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. กรณีประชาชนยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่จะต้องจัดหาที่ดินอื่นทดแทน และขอความเห็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท้องที่ โดยต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ

๓. หากทบวงการเมืองผู้ขอมีความจำเป็นเร่งด่วน สามารถขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ได้เป็นการชั่วคราวครั้งละไม่เกิน ๕ ปี โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาต ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยมีเงื่อนไขต้องดำเนินการเรื่องถอนสภาพให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวด้วย

๔. ให้นำเรื่องการประชุมประชาคม (ขั้นตอน ๓) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๔๔ มาใช้ในการรับฟังความคิดเห็นของราษฎร โดยอนุโลม

๔.๑ โดยมอบหมายชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ขปต.) ตามหนังสือ มท. ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๒/ว ๒๔๑๗ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ เข้าร่วมกับ กม. ในการดำเนินการดังกล่าว

๔.๒ หากมีราษฎรเห็นด้วยหรือคัดค้านกรณีใดให้รวบรวมบันทึกรายงานการประชุมสรุปข้อคิดเห็นทั้ง ๒ ฝ่าย เพื่อประกอบการพิจารณา

๓. การดูแลรักษา การระงับข้อพิพาทหรือการดำเนินคดีเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์
หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น/กรมการปกครอง (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/นายอำเภอ)

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
๑. ให้ อบท. เป็นผู้ดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือร้องทุกข์กล่าวโทษภายใน ๓๐ วัน นับแต่รู้เหตุข้อพิพาทหรือคดีนั้น เว้นแต่คดีจะขาดอายุความให้ร้องทุกข์กล่าวโทษโดยทันที	อบท.
๒. หาก อบท. มิได้ดำเนินการตามข้อ ๑ ให้แจ้งเหตุผลและความจำเป็นให้นายอำเภอทราบภายใน ๗ วัน นับแต่ครบกำหนด และให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการหรือนายอำเภอร่วมกับ อบท. ดำเนินการก็ได้	อบท. และ นายอำเภอ
๓. ให้นายอำเภอร่วมกับ อบท. ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์นั้น เช่น ประวัติความเป็นมา ที่ตั้ง ขอบเขต สภาพปัญหา และการแก้ไขปัญหา โดยให้สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาให้การสนับสนุนด้วย	อบท./นายอำเภอ โดยสำนักงานที่ดิน จังหวัด/สาขา ท้องที่ เป็นผู้สนับสนุน
๔. ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์ เช่น การรังวัดออกหรือตรวจสอบ น.ส.ล. การดำเนินคดี การรังวัดทำแผนที่ การจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณของ อบท.	อบท.

หมายเหตุ

๑. ระเบียบ กฎหมาย

๑.๑ มาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

๑.๒ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖, ๑๒ และข้อ ๑๓

๑.๓ ระเบียบคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยวิธีปฏิบัติในการแจ้งและออกคำสั่งแจ้ง ผู้ฝ่าฝืนตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อยู่ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ใช้บังคับ

๒. กรณีเป็นผู้ที่ฝ่าฝืนเข้าบุกรุกที่ดินของรัฐก่อนวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากพนักงานเจ้าหน้าที่ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฝ่าฝืนออกจากที่ดินหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามระเบียบคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ดังกล่าว หากไม่ปฏิบัติตามให้มีคำสั่งเป็นหนังสือกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนออกจากที่ดินภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่รับคำสั่ง หากยังฝ่าฝืนอยู่อีกให้ดำเนินคดีต่อไป (ตามระเบียบคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕) หมวด ๒ ข้อ ๕, ๖, ๗, ๘ และข้อ ๙)

๔.การดำเนินการขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กรมที่ดิน (สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่)

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
๑. ผู้ขอยื่นคำขอต่อนายอำเภอท้องที่ ยกเว้นท้องที่ที่ได้ยกเลิกอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอในการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว ให้ยื่นต่อสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่ แล้วแต่กรณี	นายอำเภอหรือสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่ แล้วแต่กรณี
๒. มอบหมายเจ้าหน้าที่ไปทำการรังวัดชั้นสูตรสอบสวนในที่ดิน	นายอำเภอหรือสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่ แล้วแต่กรณี
๓. ประชุมรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในพื้นที่	ผู้ขอ/อปท.
๔. การพิจารณาของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อปท.
๕. ประกาศการขออนุญาตประกอบกิจการในที่ดินของรัฐ โดยให้ปิดไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสาขา ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการ อปท. และบริเวณที่ดินที่ขออนุญาตแห่งละ ๑ ฉบับ มีกำหนด ๓๐ วัน	นายอำเภอหรือสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่ แล้วแต่กรณี
๖. แจ้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาให้ความเห็น เช่น หน่วยงานป่าไม้พื้นที่, หน่วยทหารเขตพื้นที่, สำนักงานโบราณคดีเขตพื้นที่, อปท.ท้องที่, สำนักงานสิ่งแวดล้อมเขตพื้นที่, อำเภอท้องที่ และหน่วยราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานที่ดินจังหวัด
๗. นัดประชุมคณะกรรมการพิจารณาเรื่องราวขออนุญาตประกอบกิจการ ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินประจำจังหวัด	สำนักงานที่ดินจังหวัด
๘. จังหวัดส่งเรื่องให้กรมที่ดินพิจารณา เสนอกระทรวงมหาดไทย เพื่อขออนุมัติ พร้อมความเห็น	สำนักงานที่ดินจังหวัด
๙. สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณา เสนอปลัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อนำเรียน รว.มท. อนุมัติ	สำนักกฎหมาย สป.มท.
๑๐. ส่งเรื่องให้จังหวัดเพื่อพิจารณาออกหนังสืออนุญาต ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่	กรมที่ดิน
๑๑. ผวจ. พิจารณาออกหนังสืออนุญาต ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ทำคำสั่งทางปกครอง)	สำนักงานที่ดินจังหวัด

หมายเหตุ

๑. **ระเบียบ กฎหมาย**
 - ๑.๑ มาตรา ๙ และ ๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
 - ๑.๒ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาต ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓
๒. หากเป็นการใช้ประโยชน์ในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๑) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามข้อ ๘, ๙ และข้อ ๑๐
๓. ผู้ขอต้องเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลสัญชาติไทย และประกอบกิจการด้วยตนเอง (ตามระเบียบข้อ ๒๓)
๔. การอนุญาตต้องไม่ขัดต่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันของราษฎร อนุญาตได้คราวละไม่เกิน ๕ ปี เนื้อที่ไม่เกิน ๑๐ ไร่ (เว้นแต่มีเหตุอันควร) และเสียค่าตอบแทน ตามมาตรา ๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ไม่เกินไร่ละ ๑,๐๐๐ บาท ต่อปี) (ตามระเบียบฯ ข้อ ๒๒, ๒๓ และข้อ ๒๕)
๕. การประชุมรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในพื้นที่ (ขั้นตอน ๓) เป็นไปตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ นว ๑๒๕๗๖/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๐๑ ข้อ ๔ โดยให้นำเรื่องการประชุมประชาคมตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๔๔ มาใช้ในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวโดยอนุโลม
 - ๕.๑ โดยมอบหมายชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ขปต.) ตามหนังสือ มท. ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๒/ว ๒๔๑๗ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ เข้าร่วมกับ กม. ในการดำเนินการดังกล่าว
 - ๕.๒ หากมีราษฎรเห็นด้วยหรือคัดค้านกรณีใดให้รวบรวมบันทึกรายงานการประชุมสรุปข้อคิดเห็นทั้ง ๒ ฝ่าย เพื่อประกอบการพิจารณา

๕. การขออนุญาตประกอบกิจการอุตสาหกรรมในที่ดินของรัฐ
หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กรมที่ดิน (สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่)

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
๑. ผู้ขอยื่นคำขอต่อนายอำเภอท้องที่ ยกเว้นท้องที่ที่ได้ยกเลิกอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอในการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว ให้ยื่นต่อสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่ แล้วแต่กรณี	นายอำเภอท้องที่หรือสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ท้องที่ แล้วแต่กรณี
๒. มอบหมายเจ้าหน้าที่ออกไปทำการรังวัด ชันสูตรสอบสวน รวมทั้งตรวจสอบว่าอยู่ในบริเวณที่จังหวัดได้กำหนดเป็นบริเวณที่สามารถอุตสาหกรรมได้หรือไม่	นายอำเภอหรือสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา แล้วแต่กรณี
๓. ประชุมรับฟังความคิดเห็นราษฎรในพื้นที่	อปท.
๔. การพิจารณาของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความเห็น	อปท.
๕. ประกาศการขออนุญาตประกอบกิจการอุตสาหกรรมในที่ดินของรัฐในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสาขา ที่ทำการกำนัน ที่ทำการ อปท. และที่บริเวณใกล้เคียงหรือในที่ดิน มีกำหนด ๓๐ วัน	นายอำเภอหรือสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา แล้วแต่กรณี
๖. ประชุมคณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้อุตสาหกรรมประจำจังหวัด.	สำนักงานที่ดินจังหวัด
๗. ตรวจสอบว่ามีใบอนุญาตจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้วหรือไม่	สำนักงานที่ดินจังหวัด
๘. เสนอ ผวจ. พิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการอุตสาหกรรมในที่ดินของรัฐ (ทำคำสั่งทางปกครอง)	สำนักงานที่ดินจังหวัด

หมายเหตุ

๑. ระเบียบกฎหมาย

๑.๑ มาตรา ๙ (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

๑.๒ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๔๖

๒. ผู้ขอเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลสัญชาติไทย และประกอบกิจการด้วยตนเอง (ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๙)

๓. หลักเกณฑ์ในการพิจารณา (ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๘)

๓.๑ ด้านวิชาการ เช่น ความเสียหายแก่สภาพตลิ่ง สภาพธรรมชาติของลำน้ำ

๓.๒ ด้านการปกครอง เช่น ความเดือดร้อนของราษฎร ความเสียหายทางเศรษฐกิจหรือทรัพยากรธรรมชาติ

๔. ผู้ขอต้องเสียค่าตอบแทนเป็นรายปี ตามมาตรา ๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ไม่เกิน ลบ.เมตรละ ๒๘ บาท) (ตามระเบียบฯ ข้อ ๒๙)

๕. ผู้ได้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขหลังใบอนุญาต หากไม่ปฏิบัติตามอาจถูกสั่งระงับการอุตสาหกรรมได้ทันที และอาจจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตด้วยก็ได้ โดยให้ ผวจ. แต่งตั้งนายอำเภอร่วมกับเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ที่รับผิดชอบพื้นที่เป็นเจ้าหน้าที่ ตามข้อ ๒๒ ของระเบียบดังกล่าว โดยมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๗๙๙/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๘ มอบหมายให้ ผวจ. เป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาและมีคำสั่งให้หยุดการอุตสาหกรรม หรือเพิกถอนใบอนุญาต (ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๙, ๒๐, ๒๑ และข้อ ๒๒)

๖. การขออนุญาตมีกำหนดระยะเวลา ๑ ปี กรณีการขอต่อใบอนุญาต ผู้ขอจะต้องยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา หรือนายอำเภอ ภายใน ๙๐ วันก่อนหมดอายุใบอนุญาต (ตามระเบียบฯ ข้อ ๒๖)

๗. กรณีการขออนุญาตอุตสาหกรรมในแม่น้ำระหว่างประเทศ จะต้องเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้อุตสาหกรรม (กพต.) และเป็นไปตามข้อกำหนดทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง (ข้อตกลงไทย - ลาว) ด้วย

๘. การประชุมรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในพื้นที่ (ขั้นตอน ๓) เป็นไปตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ นว ๑๒๕๗๖/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๐๑ ข้อ ๔ โดยให้นำเรื่องการประชุมประชาคมตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๔๔ มาใช้ในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวโดยอนุโลม

๘.๑ โดยมอบหมายชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ขปต.) ตามหนังสือ มท. ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๒/ว ๒๔๑๗ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ เข้าร่วมกับ กม. ในการดำเนินการดังกล่าว

๘.๒ หากมีราษฎรเห็นด้วยหรือคัดค้านกรณีใดให้รวบรวมบันทึกรายงานการประชุมสรุปข้อคิดเห็นทั้ง ๒ ฝ่าย เพื่อประกอบการพิจารณา

ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๕๕ ๓๓

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง การชี้และระวางแนวเขตที่สาธารณประโยชน์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดกระบี่)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือจังหวัดกระบี่ ด่วนที่สุด ที่ กบ ๐๐๒๓.๔/๘๑๓๖ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยจังหวัดกระบี่มีหนังสือเรียนปลัดกระทรวงมหาดไทย กรณีปรากฏข่าวทางหนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก และสื่อออนไลน์ กรณีเจ้าหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้จับกุมรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลันตาใหญ่ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ เรียกผลประโยชน์จากบริษัทไทยพัฒนาแอสเซ็ท จำกัด ว่าจะกันที่ดินบางส่วนของที่สาธารณประโยชน์ (ทุ่งสงวนเลี้ยงสัตว์ป่ากันเตียง) โดยเรียกเงิน ๒๐ ล้านบาท สำหรับรับรองแนวเขตที่ดินของบริษัทฯ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องการรับรองแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย อันมีนายอำเภอร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตาม กรณีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียกผลประโยชน์โดยมิชอบ จูงใจแสวงหาประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น นอกจากนี้ก็มีการใช้อำนาจหรือกระทำการโดยไม่มีอำนาจหรือเหตุผลอันสมควรเป็นการกระทำที่อาจไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ในขณะที่เดียวกันก็อาจเกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อประชาชนในพื้นที่ด้วยเช่นกัน ดังนั้น เพื่อให้การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอให้จังหวัดแจ้งอำเภอดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ให้นายอำเภอควบคุม กำกับ ดูแล ให้หน่วยงานและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ รวมทั้งที่สาธารณประโยชน์ประจำตำบลและหมู่บ้าน ต่อผู้ยึดถือครอบครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย และนโยบายของกระทรวงมหาดไทยโดยเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำชี้แนวเขตของที่สาธารณประโยชน์ ควรจะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง อย่าให้ผู้ใดบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ได้

๒. การชี้ระวางและรับรองแนวเขต ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) การมอบหมายเจ้าหน้าที่ออกไปชี้ระวางและรับรองแนวเขต ให้พิจารณามอบหมาย ปลัดอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในกรณีไม่สามารถมอบหมาย ปลัดอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอได้ ให้พิจารณามอบหมายกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และคณะกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยหนึ่งคนไปร่วมชี้ระวางและรับรองแนวเขต

/ (๒) การออกไปชี้

(๒) การออกไปชี้และระวางแนวเขต ให้คัดเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินการด้วยทุกครั้ง

(๓) กำชับเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายออกไปชี้ระวางและรับรองแนวเขต ให้ใช้ความระมัดระวัง พิจารณาหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้รอบคอบ โดยอย่าให้มีการรुक้าสาธารณสมบัติของแผ่นดินแต่อย่างใด

(๔) ให้เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายออกไปชี้ระวางและรับรองแนวเขตประสานงานกับเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การชี้ระวางและรับรองแนวเขตเป็นไปอย่างถูกต้อง หากพบข้อพิรุหรือกรณีไม่ชอบด้วยกฎหมายให้รายงานนายอำเภอเพื่อดำเนินการโดยเร็ว

(๕) ให้คำแนะนำ ปรีกษา ควบคุมดูแลและแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องแก่เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายออกไปชี้ระวางและรับรองแนวเขตให้เป็นไปตามข้อเท็จจริงและชอบด้วยกฎหมาย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(คำพิคย์ บุญชนะเลิศ)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่

ส่วนระบบการปกครองท้องที่

โทร. ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๘ - ๑๔ ต่อ ๓๐๖

โทรสาร ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๔

ประมวลกฎหมายที่ดิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทเปิดเสร็จทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย

“สิทธิที่ดิน” หมายความว่า กรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงสิทธิครอบครองด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“ใบจอง” หมายความว่า หนังสือแสดงการยอมให้เข้าครอบครองที่ดินชั่วคราว

“หนังสือรับรองการทำประโยชน์” หมายความว่า หนังสือคำรับรองจากพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว

“ใบไต่สวน” หมายความว่า หนังสือแสดงการสอบสวนเพื่อออกโฉนดที่ดิน และให้หมายความรวมถึงใบนำด้วย

“โฉนดที่ดิน” หมายความว่า หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และให้หมายความรวมถึงโฉนดแผนที่ โฉนดตราจอง และตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว”

“การรังวัด” หมายความว่า การรังวัดปักเขต และทำเขต จด หรือคำนวณการรังวัด เพื่อให้ทราบที่ตั้งแนวเขตที่ดิน หรือทราบที่ตั้งและเนื้อที่ของที่ดิน

“การค้ำที่ดิน”^{๑)} (ยกเลิก)

“ทบวงการเมือง”^{๒)} หมายความว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) หน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้ และพนักงานอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมที่ดิน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน และตามประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๒ ที่ดินซึ่งมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ถือว่าเป็นของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑)} มาตรา ๑ นิยามคำว่า “การค้ำที่ดิน” ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๒)} มาตรา ๑ นิยามคำว่า “ทบวงการเมือง” ซึ่งเพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ บุคคลย่อมมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ในกรณีต่อไปนี้

(๑) ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามบทกฎหมายก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ หรือ ได้มาซึ่งโฉนดที่ดินตามบทแห่งประมวลกฎหมายนี้

(๒) ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือ กฎหมายอื่น

มาตรา ๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ บุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิครอบครองในที่ดิน ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ ให้มีสิทธิครอบครองสืบไปและให้คุ้มครองตลอดถึงผู้รับโอนด้วย

มาตรา ๔ ทวิ^๕ นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ การโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินซึ่งมีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๕ ผู้ใดมีความประสงค์เวนคืนสิทธิในที่ดินให้แก่อรัฐ ให้ยื่นคำขอเวนคืนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑

มาตรา ๖^๖ นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ บุคคลใดมีสิทธิในที่ดินตามโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หากบุคคลนั้นทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดินหรือปล่อยให้ดินให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า เกินกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน เกินสิบปีติดต่อกัน

(๒) สำหรับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เกินห้าปีติดต่อกัน

ให้ถือว่าเจตนาสละสิทธิในที่ดินเฉพาะส่วนที่ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือที่ปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า เมื่ออธิบดีได้ยื่นคำร้องต่อศาล และศาลได้สั่งเพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าว ให้ที่ดินนั้นตกเป็นของรัฐเพื่อดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้ต่อไป

มาตรา ๗^๗ (ยกเลิก)

มาตรา ๘^๘ บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษา

^๕ มาตรา ๔ ทวิ เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

^๖ มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

^๗ มาตรา ๗ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖

^๘ มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

และดำเนินการคุ้มครองป้องกันได้ตามควรแก่กรณีอำนาจหน้าที่ดังว่านี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้
ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ใช้ก็ได้

ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อ
ประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือเป็นที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวง
การเมืองอาจถูกถอนสภาพหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์ อย่างอื่นหรือนำไปจัดเพื่อประชาชนได้ ใน
กรณีดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ถ้าทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนจัดหา
ที่ดินมาให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทนแล้ว การถอนสภาพหรือโอนให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ แต่ถ้า
พลเมืองได้เลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือที่ดินนั้นได้เปลี่ยนสภาพไปจากการเป็นที่ดินสำหรับ
พลเมืองใช้ร่วมกัน และมีได้ตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใดตามอำนาจกฎหมายอื่นแล้ว การถอนสภาพให้
กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

(๒) ที่ดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวน
ไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองใด ถ้าทบวงการเมืองนั้นเลิกใช้ หรือไม่ต้องการหวงห้ามหรือ
สงวนต่อไป เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพแล้ว คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองซึ่ง
มีหน้าที่เป็นผู้ใช้หรือจัดหาประโยชน์ก็ได้ แต่ถ้าจะโอนต่อไปยังเอกชน ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ
และถ้าจะนำไปจัดเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ให้กระทำโดยพระราช
กฤษฎีกา

การตราพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองให้มีแผนที่แสดงเขต
ที่ดินแนบท้ายพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย

มาตรา ๘ ทวิ^๙ ที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครอง หรือที่ดินสำหรับ
พลเมืองใช้ร่วมกันซึ่งได้ถอนสภาพตามมาตรา ๘ (๑) แล้ว รัฐมนตรีมีอำนาจที่จะจัดขึ้นทะเบียนเพื่อให้
ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ก่อนที่จะจัดขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้มีการรังวัดทำแผนที่ และให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดท้องที่ประกาศการจัดขึ้นทะเบียนให้ราษฎรทราบมีกำหนดสามสิบวัน ประกาศให้ปิดในที่
เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดิน ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และในบริเวณที่ดิน
นั้น

การจัดขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้มี
แผนที่แนบท้ายประกาศด้วย

มาตรา ๘ ตริ^{๑๐} ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน
หรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ อธิบดีอาจจัดให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเพื่อแสดง
เขตไว้เป็นหลักฐาน

^๙ มาตรา ๘ ทวิ เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม
พุทธศักราช ๒๕๑๕

^{๑๐} มาตรา ๘ ตริ เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม
พุทธศักราช ๒๕๑๕

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

พ.ศ. ๒๕๕๓

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษา
และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้เหมาะสมและสอดคล้อง
กับมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑)
พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครอง
ป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน
ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งอื่นใด ที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ โดยให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา
รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

ลักษณะที่ดิน

ข้อ ๕ ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ในบังคับ
ของระเบียบนี้ หมายถึง ที่ดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นโดยสภาพธรรมชาติ
โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยทางนิติกรรม หรือโดยผลของกฎหมาย เช่น ที่ชายตลิ่ง ที่ป่าช้า
ทางบก ทางน้ำ สวนสาธารณะ ที่เลี้ยงสัตว์ และที่สาธารณะประจำตำบลหรือหมู่บ้าน

หมวด ๒
อำนาจหน้าที่

ข้อ ๖ อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินตามข้อ ๕ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

ในกรณีมีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือร้องทุกข์กล่าวโทษภายในสามสิบวัน นับแต่รู้เหตุแห่งข้อพิพาทหรือคดีนั้น เว้นแต่คดีจะขาดอายุความให้ร้องทุกข์กล่าวโทษโดยทันที

หากมิได้มีการดำเนินการตามวรรคสอง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งเหตุผลและความจำเป็นให้นายอำเภอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ครบกำหนด และให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการหรือนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการก็ได้

การดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือการดำเนินคดีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอได้ดำเนินการไปก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือนายอำเภอดำเนินการต่อไปจนกว่าจะถึงที่สุด

ความในวรรคสอง ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอที่จะดำเนินการฝ่ายเดียว

หมวด ๓
การใช้ประโยชน์

ข้อ ๗ นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจใช้ หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดและปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อ ๘ การขอถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๘ วรรคสอง การขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๕ และการขอสัมปทานตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ปฏิบัติตามกฎ หรือระเบียบว่าด้วยการนั้นที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อ ๕ ทบวงการเมืองตามประมวลกฎหมายที่ดินอาจขอเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จากการใช้เพื่อประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่งได้ ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

หมวด ๔

การจัดทำทะเบียน

ข้อ ๑๐ ที่ดินตามข้อ ๕ เว้นแต่ที่ชายตลิ่ง ทางบก ทางน้ำ ลำกระโดง ลำรางสาธารณะ หรือทางระบายน้ำ รวมทั้งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในทำนองเดียวกัน ให้นายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์ตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด จำนวน ๔ ชุด โดยให้เก็บรักษาไว้ที่อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานที่ดินจังหวัด และกรมที่ดิน แห่งละ ๑ ชุด

ถ้าที่ดินแปลงใดยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันตามกฎหมาย เป็นผู้ดำเนินการขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

สำหรับทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ได้จัดทำไว้ก่อนระเบียบนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอคัดสำเนาเพื่อจัดเก็บไว้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องที่ด้วย

ในการดำเนินการข้างต้นให้สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ให้การสนับสนุนในการดำเนินการ เช่น ด้านข้อมูลและการรังวัดทำแผนที่

ข้อ ๑๑ กรณีที่ได้ดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแล้ว ให้ผู้ดูแลรักษาตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์ฉบับที่ผู้ดูแลรักษาเก็บไว้ หากไม่ปรากฏหลักฐานในทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์ หรือปรากฏหลักฐานแต่รายละเอียดไม่ตรงกัน ให้แจ้งเจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการลงรายการเกี่ยวกับที่ดินแปลงนั้นในทะเบียนให้ครบถ้วน หรือดำเนินการแก้ไขทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์ให้ตรงตามข้อเท็จจริง เสร็จแล้วลงลายมือชื่อพร้อมชื่อตัวบรรจบตำแหน่ง และวัน เดือน ปี กำกับไว้

กรณีที่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพที่ดินตามข้อ ๕ หรือมีพระราชบัญญัติให้โอนที่ดินหรือมีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดว่าที่ดินดังกล่าวไม่เป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ทั้งแปลง ให้เจ้าพนักงานที่ดินจำหน่ายทะเบียนโดยการขีดฆ่ารายการทะเบียน

ที่ดินสาธารณประโยชน์ตลอดทั้งรายการ แต่หากกรณีเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์บางส่วน ให้เจ้าพนักงานที่ดินแก้ไขรายการให้ถูกต้อง พร้อมทั้งหมายเหตุท้ายทะเบียนของที่ดินแปลงนั้น ตามแต่กรณีว่าที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าวได้โอนหรือถอนสภาพตามพระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกา คำพิพากษา หรือคำสั่งศาลใด ตั้งแต่เมื่อใด เสร็จแล้วลงลายมือชื่อพร้อมชื่อตัวบรรจง ตำแหน่ง และวัน เดือน ปี กำกับไว้

กรณีที่ยังมิได้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เมื่อปรากฏว่าการจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ผิดพลาดคลาดเคลื่อน ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดรวบรวมข้อเท็จจริงและความเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอำเภอ เพื่อรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความเห็นเพื่อนำเสนอกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสั่งการ หากกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบให้แก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ให้เจ้าพนักงานที่ดินแก้ไขรายการในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ หรือหมายเหตุไว้ตอนท้ายของทะเบียนว่า “ไม่มีที่ดินตามที่ระบุไว้ในทะเบียนเดิม” เสร็จแล้วลงลายมือชื่อพร้อมชื่อตัวบรรจง ตำแหน่ง และวัน เดือน ปี กำกับไว้

เมื่อได้มีการแก้ไขหรือหมายเหตุในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสามเสร็จแล้ว ให้จัดส่งสำเนาทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้หน่วยงานตามข้อ ๑๐ แก้ไขหลักฐานทะเบียนให้ถูกต้องตรงกัน

หมวด ๕

การตรวจสอบข้อเท็จจริง

ข้อ ๑๒ การตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินตามข้อ ๕ เช่น ประวัติความเป็นมา ที่ตั้ง ขอบเขต สภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหา ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาให้การสนับสนุนในการดำเนินการด้วย

หมวด ๖

ค่าใช้จ่าย

ข้อ ๑๓ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง การตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง การดำเนินคดีกรณีมีข้อพิพาท การรังวัดทำแผนที่ การจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นใดที่เกี่ยวข้อง ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๔ บรรดาคำขอ และเรื่องราวใดซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว หรืออยู่ระหว่างดำเนินการ
ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับให้ดำเนินการต่อไปได้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ถาวร เสนเนียม

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย